

1941. Exercicis espirituals a Lleida

La mort de la mare de sant Josepmaria va succeïr mentre ell atenia a Lleida una activitat amb sacerdots, el 1941. Escolteu el capítol "VIII. 1941: Exercicis espirituals a Lleida" del llibre "Escrivà de Balaguer a Catalunya, 1913-1974" de Josep Masabeu.

15/04/2023

Escolta la lectura del capítol
(00:32:29)

Disponible també a ivoox i iTunes

VIII. 1941. EXERCICIS ESPIRITUALS A LLEIDA

Seminari Diocesà de Lleida. Rambla d'Aragó

Sant Josepmaria estimava el sacerdocí. Precisament aquest fervor el va portar als anys quaranta a dedicar moltes energies a la formació de mossens, predicant tandes d'exercicis espirituals arreu de tota la península. S'adonava de la necessitat imperiosa de reforçar la formació dels capellans i seminaristes, després d'uns anys convulsos, amb molt pocs mitjans per poder assolir una deguda atenció espiritual i doctrinal.

El cridaven bisbes de diferents diòcesis i anava d'un lloc a un altre, amb gran zel: ***Jo vaig començar a***

donar molts, molts cursos de recés espiritual -es feien de set dies en aquella època-, per diversos bisbats d'Espanya. Era molt jove, i em feia una vergonya tremenda. Començava sempre dient al Senyor: Tu veuràs el que dius als teus capellans, perquè jo...[1].

En el mateix any en què es produïen els episodis de contradicció que hem relatat, sant Josepmaria va realitzar dues estades a Lleida per predicar tres tandes d'exercicis espirituals a sacerdots de la diòcesi, convidat pel bisbe administrador apostòlic Mons. Manuel Moll[2]. Les tres tandes van tenir lloc a l'edifici del Seminari Diocesà, que actualment és l'edifici del Rectorat de la Universitat de Lleida, a la Rambla d'Aragó.

Primera tanda d'exercicis

La primera tanda començava el 21 d'abril de 1941. El dia anterior va viatjar cap a Lleida, deixant la seva

mare malalta i al llit a Madrid, a causa d'una pulmonia. Com hem explicat, ja des de la Guerra Civil, els membres de l'Opus Dei, que es dirigien al fundador com 'el Pare', anomenaven la senyora Dolores -la mare de sant Josepmaria- 'l'Àvia'. Li feia patir separar-se'n en unes circumstàncies com aquelles, però els metges asseguraven que el seu estat no era pas tan greu. Ell mateix ho explica en una carta dirigida als membres de l'Opus Dei anys després, el 8 d'agost de 1956:

El 1941, vaig deixar la meva mare molt malalta a Madrid, per anar a Lleida a predicar un curs de recés a sacerdots diocesans. No coneixia la gravetat, perquè els metges no pensaven que la mort de la meva mare fos imminent, o que no pogués curar-se. Ofereix les teves molèsties per aquesta tasca que vaig a fer, vaig demanar a la meva mare en acomiadar-me'n. Va

assentir, encara que no va poder evitar de dir baixet: aquest fill! ...

Ja al seminari de Lleida, on estaven de recés els sacerdots, vaig acudir al Sagrari: Senyor, tingues cura de la meva mare, ja que estic ocupant-me dels teus sacerdots. A meitat dels exercicis, al migdia, els vaig fer una prèdica: vaig comentar la tasca sobrenatural, l'ofici inigualable que correspon a la mare al costat del seu fill sacerdot. Vaig acabar, i em vaig voler quedar recollit un moment a la capella. Gairebé immediatament va venir amb la cara trasmudada el bisbe administrador apostòlic, i em va dir: don Álvaro li truca per telèfon. Pare, l'Àvia ha mort, vaig sentir a l'Álvaro.

Vaig tornar a la capella, sense una llàgrima. Vaig entendre de seguida que el Senyor el meu Déu havia fet

el que més convenia: i vaig plorar, com plora un nen, resant en veu alta -estava sol amb Ell- aquella llarga jaculatòria que tantes vegades us recomano: fiat, adimpleatur, laudetur.... iustissima atque amabilissima voluntas Dei super omnia. Amen. Amen. Des de llavors, sempre he pensat que el Senyor va voler de mi aquest sacrifici, com una mostra externa del meu afecte als sacerdots diocesans, i que la meva mare especialment continua intercedint per aquesta tasca[3].

Aquella capella estava presidida per una imatge en marbre de la Immaculada, que actualment es troba a la capella de la Casa Sacerdotal de Lleida, residència dels sacerdots ancians de la diòcesi[4].
Era el 22 d'abril de 1941.

**L'ajut d'en Juan Antonio Cremades.
Canonge Brugulat 12**

Un vell amic dels temps universitaris a Saragossa, en Juan Antonio Cremades[5], que en aquell moment era el Governador Civil de Lleida, li va facilitar un cotxe per poder arribar a Madrid la matinada del 23 d'abril. El Govern Civil era al carrer Canonge Brugulat 12, cantonada amb Alcalde Sol, en un edifici que ara ja no existeix. En Juan Antonio Cremades recordava el 1975 aquests moments:

Estant jo de governador civil a Lleida, es va presentar un dia el Pare al meu despatx per saludar-me dient-me que havia anat a fer una tanda d'exercicis espirituals als sacerdots. Vivia al seminari el bisbe administrador de la diòcesi Dr. Manuel Moll i Salord i al capdavant del centre hi havia Mn. Angel Morta[6], amb el temps bisbe auxiliar de Madrid, ja mort, i Mn. Laureano Castán[7], avui bisbe de Sigüenza-Guadalajara. Aquest últim, en carta que recentment m'ha escrit,

em diu que recorda aquests exercicis i que coneixia el Pare quan ell era encara seminarista a Lleida.

Als dos o tres dies de saludar-me al despatx es va presentar de nou el Pare al Govern Civil dient-me que acabava de morir la seva mare i que, ateses les circumstàncies, només jo podia fer-li possible arribar a l'enterrament. En efecte, no lluny l'acabament de la guerra, eren pocs els mitjans regulars de comunicació. Vaig poder ajudar el Pare en aquest tràngol tan dur i el Pare va arribar a l'enterrament de l'Àvia en el cotxe que li vaig poder prestar.

El recordo aquell dia, al despatx del Govern, profundament afectat, i retinc a la memòria aquestes paraules del Pare reproduint una frase evangèlica: 'Juan Antonio: l'esperit és prompte, però la carn és flaca'.

El 30 d'abril de 1941, vaig rebre carta del Pare:

***José Mª Escrivà de Balaguer y
Albás. Rector de Santa Isabel.
Madrid.***

***Molt estimat Juan Antonio: No és
fàcil que oblidi mai les atencions
que vas tenir amb mi, en ocasió de
la mort de la meva mare, q.e.p.d.
Déu t'ho pagui! Vull fer-te present
com em tens sempre a la teva
disposició, encara que jo per poc
valc, desitjós de correspondre
d'alguna manera al teu afecte.
Saluda la teva dona, a qui tinc
molts desigs de conèixer, fes un
petó al teu petit, i no us oblideu
d'encomanar la meva mare.
T'abraça i us beneeix.
Josemaría[8].***

Dies després sant Josepmaria va
enviar al bisbe un exemplar de
Camino dedicat: ***A l'Excm. Sr. Bisbe
de Lleida, Dr. Manuel Moll, amb
afecte filial, en record de la meva***

*estada al seu Seminari.- Madrid -
maig - 941 - Josemescrivá[9].*

Dues tandes més

El bisbe, tant agraït com estava tot i haver hagut d'interrompre la predicació la vegada anterior, va tornar a convidar-lo a donar dues tandes d'exercicis més, una del 13 al 18 d'octubre de 1941 i una altra del 20 al 25 d'octubre. A la primera van assistir-hi divuit sacerdots, i a la segona hi participà el bisbe, setze sacerdots i divuit seminaristes.

Sant Josepmaria, com acostumava a fer quan viatjava a un lloc, no va limitar la seva activitat a la tasca principal que el portava a Lleida, sinó que aprofità per difondre la seva vibració cristiana a molta gent: va impartir xerrades, prèdiques i recessos a religiosos i laics, a professionals i estudiants. I és que, alhora que prestava aquest servei a la diòcesi de Lleida, impulsava la

incipient tasca apostòlica de l'Opus Dei a Catalunya.

Mn. Josep Vallès i Gort[10] era pro-rector del seminari, ja que el bisbe feia les funcions de rector. No va assistir als exercicis, però en recorda alguns detalls: per exemple, que sant Josepmaria dinava habitualment amb els participants, i que *li va cridar l'atenció la quantitat de visites que rebia, de gent jove, de vint anys cap amunt que l'anava a veure, cinc o sis al matí i altres cinc o sis a la tarda*[11].

Alguns d'aquest joves eren en Rafael Termes, en Jordi Brosa i en Ramon Guardans, que es van desplaçar de Barcelona a Lleida per fer-li companyia, com recull el diari del Palau[12]. Sant Josepmaria parlava amb ells tot passejant pels Camps Elisis.

El dia 16 d'octubre va fer una xerrada als joves d'Acció Catòlica, el

23 va impartir una xerrada a les Germanes Darderes, les religioses Franciscanes Missioneres que atenien el seminari on feia els Exercicis. I el mateix dia va dirigir una xerrada també als joves de Mn. Àngel Morta, un sacerdot amb molt de zel apostòlic que havia reunit un bon grup al seu voltant.

Des de la distància no deixava d'ocupar-se dels fidels de l'Opus Dei que estaven a Madrid, acuitats com tothom per la dura mancança d'aliments de la postguerra. Els escrivia el dia 16 d'octubre:

Hi fa exercicis l'arxiprest de Fraga, el poble de les figues. Vegeu si convindria encarregar-ne una bona quantitat. Encara no en saben el preu. L'any passat les van vendre a 2 ptes. quilo; però aquest any diu que volen vendre-les a 5 ptes. Vegeu si convé, i digueu-me quelcom de seguida. Si

s'encarreguen, he de dir-ne ja la quantitat. És venda lliure[13].

De la mateixa manera vetllava per les primeres dones de l'Opus Dei, que estaven venent grans dificultats per posar la primera casa a Madrid, al carrer Jorge Manrique; els escriu:

Jesús em guardi les meves filles. El premi val l'esforç. I el Senyor us està fent tastar, en aquesta darrera temporada, petites contradiccions. Ja som, però, a tocar de la meta[14].

Acabada l'última tanda, el mateix dia 25 d'octubre va dirigir una estona de meditació i una xerrada als diaques que es disposaven per rebre l'ordenació presbiteral.

L'endemà, 26 d'octubre de 1941, viatjà de Lleida a Saragossa.

[1] Sant Josepmaria. Apunts d'una trobada amb sacerdots a l'Argentina, el 17.06.1974. AGP, biblioteca, P04, 1974-I, p. 619.

[2] Manuel Moll i Salord (1897-1972). Ordenat sacerdot el 1920. Bisbe coadjutor de Tortosa (1936-1943) i administrador apostòlic de Lleida del 1938 al 1943. Bisbe de Tortosa (1943-1968).

[3] Sant Josepmaria. *Carta 8-VIII-1956*, n. 45. AGP, sèrie A.3, leg. 94, carp. 1, exp. 2.

[4] Casa Sacerdotal de Lleida. Carrer del Sant Crist 6. Lleida.

[5] Juan Antonio Cremades Royo (1910-1992). Advocat. Havia coincidit amb sant Josepmaria a la Facultat de Dret de la Universitat de Saragossa el curs 1926-1927; tots dos impartien catequesi en un barri perifèric de Saragossa. S'incorporà a l'Opus Dei el 1955.

[6] Àngel Morta i Figuls (1914-1972). Ordenat sacerdot el 1937. Bisbe Auxiliar de Madrid el 1965.

[7] Laureano Castán Lacoma (1912-2000). Ordenat sacerdot el 1936 a Roma. Consagrat bisbe a Poblet el 1954. El 1964 va ser nomenat bisbe de Sigüenza-Guadalajara.

[8] Records d'en Juan Antonio Cremades, escrits el setembre de 1975. **AGP, sèrie A.5, leg. 206, carp. 2, exp. 3.** La carta es troba a AGP, sèrie A.3.4, carta 410430-1.

[9] AGP, sèrie A.3, leg. 181, carp. 2, exp. 19.

[10] Josep Vallès i Gort (1900-1980). Ordenat sacerdot el 1924.

[11] Records de Mn. Josep Vallès Gort, escrits el 7 de novembre de 1975. **AGP, sèrie A.5, leg. 350, carp. 1, exp. 5.**

[12] Diari del Palau. Del 15 al 23 d'octubre de 1941. AGP, sèrie M.2.2, 183-9.

[13] Carta als membres de l'Opus Dei de Madrid, des de Lleida. 16 d'octubre de 1941. AGP, sèrie A.3.4, carta 411016-1.

[14] Carta a les dones de l'Opus Dei de Madrid, des de Lleida. 21 d'octubre de 1941. AGP, sèrie A.3.4, carta 411021-1.